

PARLAMENT EUROPEJSKI

2004



2009

Dokument z posiedzenia

A6-0461/2008

24.11.2008

SPRAWOZDANIE

w sprawie umiejętności korzystania z mediów w środowisku cyfrowym
(2008/2129(INI))

Komisja Kultury i Edukacji

Sprawozdawczyni: Christa Prets

PR_INI

SPIS TREŚCI

	Strona
PROJEKT REZOLUCJI PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO	3
UZASADNIENIE	11
WYNIK GŁOSOWANIA KOŃCOWEGO W KOMISJI	16

PROJEKT REZOLUCJI PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO

w sprawie umiejętności korzystania z mediów w środowisku cyfrowym (2008/2129(INI))

Parlament Europejski,

- uwzględniając Konwencję UNESCO w sprawie ochrony i promowania różnorodności form wyrazu kulturowego z 2005 r.,
- uwzględniając dyrektywę 2007/65/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 grudnia 2007 r. zmieniającą dyrektywę Rady 89/552/EWG w sprawie koordynacji niektórych przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych państw członkowskich, dotyczących wykonywania telewizyjnej działalności transmisyjnej¹, a w szczególności jej punkt 37 preambuły oraz artykuł 26 dyrektywy 89/552/EWG (dyrektywy o medialnych usługach audiowizualnych),
- uwzględniając decyzję nr 854/2005/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 maja 2005 r. w sprawie wieloletniego programu wspólnotowego na rzecz promowania bezpieczniejszego korzystania z Internetu i nowych technologii internetowych²,
- uwzględniając decyzję nr 1718/2006/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 listopada 2006 r. w sprawie wprowadzenia w życie programu wspierającego europejski sektor audiowizualny (MEDIA 2007)³,
- uwzględniając zalecenie Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 20 grudnia 2006 r. w sprawie ochrony małoletnich, godności ludzkiej oraz prawa do odpowiedzi w odniesieniu do konkurencyjności europejskiego przemysłu audiowizualnego oraz internetowych usług informacyjnych (2006/952/WE)⁴,
- uwzględniając zalecenie 2006/962/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2006 r. w sprawie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie⁵,
- mając na uwadze komunikat Komisji z dnia 20 grudnia 2007 r. pt. „Europejskie podejście do umiejętności korzystania z mediów w środowisku cyfrowym” (COM(2007)0833),
- uwzględniając dokument roboczy służb Komisji w sprawie pluralizmu mediów w państwach członkowskich Unii Europejskiej (SEC(2007)0032),
- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 1 czerwca 2005 r. pt. „i2010 – Europejskie

¹ Dz.U. L 332 z 18.12.2007, s. 27.

² Dz.U. L 149 z 11.6.2005, s. 1.

³ Dz.U. L 327 z 24.11.2006, s. 12.

⁴ Dz.U. L 378 z 27.12.2006, s. 72.

⁵ Dz.U. L 394 z 30.12.2006, s. 10.

społeczeństwo informacyjne na rzecz wzrostu i zatrudnienia”(COM(2005)0229),

- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 20 listopada 2002 r. w sprawie koncentracji mediów¹,
 - uwzględniając swoją rezolucję z dnia 6 września 2005 r. pt. „Telewizja bez granic”²,
 - uwzględniając swoją rezolucję z dnia 27 kwietnia 2006 r. w sprawie przejścia z nadawania analogowego na nadawanie cyfrowe: szansa dla europejskiej polityki audiowizualnej i różnorodności kulturalnej³,
 - uwzględniając wnioski Rady z dnia 22 maja 2008 r. w sprawie kompetencji międzykulturowych⁴, a w szczególności europejskie podejście do umiejętności korzystania z mediów w środowisku cyfrowym,
 - uwzględniając deklarację UNESCO z Grünwaldu w sprawie edukacji medialnej z 1982 r.,
 - uwzględniając agendę paryską UNESCO – dwanaście zaleceń dotyczących edukacji medialnej z 2007 r.,
 - uwzględniając zalecenie Komitetu Ministrów Rady Europy Rec(2006)0012 skierowane do państw członkowskich w sprawie zwiększenia umiejętności dzieci w zakresie korzystania z nowego środowiska informacyjnego i komunikacyjnego,
 - uwzględniając art. 45 Regulaminu,
 - uwzględniając sprawozdanie Komisji Kultury i Edukacji (A6-0461/2008),
- A. mając na uwadze, że media wpływają na kształt życia społecznego i polityki; mając na uwadze, że wysoka koncentracja mediów może zagrozić pluralizmowi mediów; mając również na uwadze, że w związku z tym umiejętność korzystania z mediów stanowi kluczowe znaczenie dla kultury politycznej i aktywnego uczestnictwa obywateli Unii,
- B. mając na uwadze, że wszystkie rodzaje mediów audiowizualnych lub drukowanych, media klasyczne i cyfrowe przenikają się i ma miejsce konwergencja różnych form medialnych pod względem technicznym i merytorycznym oraz mając na uwadze, że nowe media masowe dzięki innowacyjnym technologiom przenikają w coraz większym stopniu wszystkie sfery życia, że nowe media wymagają od użytkowników aktywniejszej postawy oraz że portale społecznościowe, blogi internetowe i gry wideo są również formą mediów,
- C. mając na uwadze, że dla młodych użytkowników mediów pierwsze źródło informacji stanowi przede wszystkim Internet i poprzez korzystanie z tego medium dysponują oni wiedzą, która jest ukierunkowana na ich własne potrzeby, ale która jest też

¹ Dz.U. C 25 E z 29.1.2004, s. 205.

² Dz.U. C 193 E z 17.8.2006, s. 117.

³ Dz.U. C 296 E z 6.12.2006, s. 120.

⁴ Dz.U. L 141 z 7.6.2008, s.14.

nieusystematyzowana, podczas gdy dorośli czerpią informacje głównie z radia, telewizji, gazet i czasopism; mając również na uwadze, że w związku z tym w dzisiejszym krajobrazie medialnym umiejętność korzystania z mediów pomaga podjąć wyzwania stawiane przez nowe media – w szczególności w zakresie oferowanych przez nie możliwości interakcji i kreatywnego uczestnictwa – a także dostarcza wiedzę wymaganą w tradycyjnych środkach przekazu, stanowiących nadal podstawowe źródło informacji dla obywateli,

- D. mając na uwadze, że nowe technologie komunikacyjne mogą zarzucić nieświadomych użytkowników ogromem informacji niezróżnicowanych ze względu na istotność, i że taki nadmiar informacji może stanowić równie duży problem, co brak informacji,
- E. mając na uwadze, że dobre wykształcenie w zakresie korzystania z technologii informacyjnej i mediów, oparte na poszanowaniu praw i wolności innych osób, podnosi znacząco kwalifikacje zawodowe poszczególnych osób, a z punktu widzenia gospodarki narodowej przyczynia się do osiągnięcia celów strategii lizbońskiej,
- F. mając na uwadze, że szeroki dostęp do technologii komunikacyjnych daje każdemu możliwość przekazywania i rozpowszechniania tą drogą informacji na całym świecie, wskutek czego każdy użytkownik Internetu staje się potencjalnie dziennikarzem i że tym samym umiejętność korzystania z mediów jest konieczna nie tylko do zrozumienia informacji, lecz także do tworzenia i rozpowszechniania treści medialnych, oraz że sama znajomość obsługi komputera nie prowadzi automatycznie do większej umiejętności korzystania z mediów,
- G. mając na uwadze, że w zakresie rozwoju sieci telekomunikacyjnych i kwestii postępu we wdrażaniu technologii informacyjnych i komunikacyjnych (ICT) istnieją duże różnice między państwami członkowskimi, a także między regionami, zwłaszcza na obszarach peryferyjnych i wiejskich, co niesie ze sobą ryzyko stopniowego pogłębiania się „przepaści cyfrowej” w Unii Europejskiej;
- H. mając na uwadze, że szkoły odgrywają istotną rolę w wykształcaniu umiejętności komunikacji i wydawania opinii oraz że istnieją duże różnice między państwami członkowskimi i między regionami w zakresie edukacji medialnej oraz w stopniu włączenia i wykorzystania technologii informacyjnych i komunikacyjnych podczas zajęć lekcyjnych, oraz że edukacja medialna może być w pierwszej kolejności prowadzona przez nauczycieli, którzy sami posiadają umiejętność korzystania z mediów i uzyskali odpowiednie wykształcenie w tym zakresie,
- I. mając na uwadze, że edukacja medialna odgrywa decydującą rolę w osiągnięciu wysokiego poziomu umiejętności korzystania z mediów, która jest ważną częścią edukacji politycznej ułatwiającej obywatelom umacnianie ich aktywnej postawy obywatelskiej oraz świadomości praw i obowiązków; mając ponadto na uwadze, że dobrze poinformowani, dojrzały politycznie obywatele stanowią podstawę społeczeństwa pluralistycznego, oraz mając na uwadze, że poprzez tworzenie własnych treści i produktów medialnych zdobywa się umiejętności, które umożliwiają głębsze zrozumienie zasad i wartości profesjonalnie przygotowanych treści medialnych,

- J. mając na uwadze, że działalność pedagogiczna w zakresie mediów jest w mniejszym stopniu ugruntowana wśród osób starszych niż młodych, a wśród osób starszych często występują obawy i bariery wobec nowych mediów,
- K. mając na uwadze, że zagrożenie dla bezpieczeństwa danych osobowych staje się coraz bardziej wyrafinowane i występuje coraz częściej, co stanowi poważne ryzyko dla nieświadomych użytkowników,
- L. mając na uwadze, że umiejętność korzystania z mediów stanowi nieodzowną kluczową kompetencję w społeczeństwie informacyjno-komunikacyjnym,
- M. mając na uwadze, że media stwarzają okazję do ogólnoświatowej komunikacji i otwartości na świat, stanowią podstawowy filar społeczeństw demokratycznych i przekazują zarówno wiedzę jak, i informacje, oraz mając na uwadze, że nowe media cyfrowe oferują możliwości w zakresie uczestnictwa i kreatywności, dzięki czemu zwiększa się zaangażowanie obywateli w procesy polityczne,
- N. mając na uwadze, że aktualne dane są niewystarczające do wyczerpującej oceny umiejętności korzystania z mediów w Unii Europejskiej,
- O. mając na uwadze, że kluczowe znaczenie umiejętności korzystania z mediów zostało podkreślone również przez UNESCO, np. w deklaracji z Grünwaldu w sprawie edukacji medialnej z 1982 r. oraz w agendzie paryskiej – dwanaście zaleceń dotyczących edukacji medialnej z 2007 r.,

Ogólne zasady

1. z zadowoleniem przyjmuje komunikat Komisji, dostrzega jednak potrzebę poprawy w kwestii określenia europejskiej koncepcji wspierania umiejętności korzystania z mediów, w szczególności włączenia do niej mediów klasycznych i uznania znaczenia edukacji medialnej;
2. z zadowoleniem przyjmuje wnioski Rady na ten temat „Wykształcenie, młodzież i kultura” z dni 21 i 22 maja 2008 r.; oczekuje stanowczego opowiedzenia się przez państwa członkowskie za wspieraniem umiejętności korzystania z mediów i proponuje wzmocnienie składu komisji ds. kontaktów, przewidzianej w dyrektywie o medialnych usługach audiowizualnych, ekspertami ds. edukacji medialnej;
3. wzywa Komisję do przyjęcia zalecenia i do opracowania planu działań w sprawie umiejętności korzystania z mediów; wzywa Komisję do zorganizowania w 2009 r. posiedzenia komisji ds. kontaktów w zakresie medialnych usług audiowizualnych w celu ułatwienia regularnej wymiany informacji i skutecznej współpracy;
4. wzywa organy właściwe do określania zasad komunikacji audiowizualnej i elektronicznej do współpracy na różnych poziomach na rzecz doskonalenia umiejętności korzystania z mediów; dostrzega szczególną potrzebę opracowania na szczeblu krajowym kodeksów postępowania oraz wspólnych inicjatyw regulacyjnych; podkreśla potrzebę włączania wszystkich stron w promowanie systematycznych badań i regularnej analizy różnych

aspektów i wymiarów umiejętności korzystania z mediów;

5. zaleca Komisji włączanie grupy specjalistów ds. umiejętności korzystania z mediów również do dyskusji nad aspektami edukacji medialnej oraz zwiększenie regularności jej spotkań, a także odbywanie regularnych spotkań z przedstawicielami wszystkich państw członkowskich;
6. zwraca uwagę, że do promowania umiejętności korzystania z mediów oprócz decydentów, dziennikarzy, stacji radiowych i telewizyjnych oraz operatorów medialnych aktywnie mogą się przyczyniać przede wszystkim niewielkie podmioty lokalne, takie jak biblioteki, ośrodki kształcenia dorosłych, obywatelskie centra kulturalne i medialne, inne ośrodki kształcenia i doksztalcania oraz media obywatelskie (np. media społeczne);
7. wzywa Komisję do opracowania zgodnie z art. 26 dyrektywy o medialnych usługach audiowizualnych wskaźników umiejętności korzystania z mediów dotyczących długotrwałego wspierania umiejętności korzystania z mediów w Unii Europejskiej;
8. uważa, że umiejętność korzystania z mediów oznacza posiadanie umiejętności samodzielnego korzystania z różnych mediów, rozumienia i krytycznego oceniania różnych aspektów mediów i treści medialnych, a także samodzielnej komunikacji w wielu kontekstach, tworzenia i rozpowszechniania treści medialnych; ponadto stwierdza, że wobec dużej ilości dostępnych źródeł najważniejsza jest umiejętność wyodrębniania informacji z potoku danych i obrazów w nowych mediach i ich klasyfikowania;
9. podkreśla, że edukacja medialna jest kluczowym elementem polityki informowania konsumenta, świadomości i znajomości kwestii związanych z prawami własności intelektualnej, aktywnego uczestnictwa obywateli w procesach demokratycznych oraz wspierania dialogu międzykulturowego;
10. zachęca Komisję do rozwijania polityki wspierania umiejętności korzystania z mediów we współpracy z wszystkimi organami Unii oraz z podmiotami lokalnymi i regionalnymi, a także do zacieśnienia współpracy z UNESCO i Radą Europy;

Grupy docelowe i cele

11. podkreśla, że edukacja medialna musi obejmować wszystkich obywateli: dzieci, młodzież, dorosłych, osoby starsze i osoby niepełnosprawne;
12. zwraca uwagę, że nabywanie umiejętności korzystania z mediów rozpoczyna się w środowisku rodzinnym poprzez uczenie się, jak dokonywać wyboru spośród usług oferowanych przez media – podkreślając w związku z tym znaczenie edukacji medialnej rodziców, którzy odgrywają kluczową rolę w kształtowaniu nawyków medialnych dzieci – a umiejętność ta jest następnie rozwijana w środowisku szkolnym i w trakcie uczenia się przez całe życie oraz wzmacniana za pomocą działań organów krajowych, rządowych i regulacyjnych, a także dzięki pracy podmiotów i instytucji działających w sektorze medialnym;
13. uważa, że cele edukacji medialnej obejmują: kompetentne i twórcze korzystanie z mediów

i ich treści, krytyczną analizę produktów medialnych, rozumienie działania rynku mediów oraz samodzielną produkcję treści medialnych;

14. zaleca, aby w ramach edukacji medialnej informowano również o aspektach praw autorskich przy korzystaniu z mediów, znaczeniu poszanowania praw własności intelektualnej, szczególnie w odniesieniu do Internetu, a także o bezpieczeństwie danych i zabezpieczeniu prywatności oraz prawie do decydowania o wykorzystywaniu własnych informacji w Internecie; podkreśla konieczność uświadomienia użytkownikom, którzy niedawno nabyli umiejętność korzystania z mediów, potencjalnych zagrożeń dotyczących bezpieczeństwa informacji i bezpieczeństwa danych osobowych, a także ryzyka związanego z przemocą w sieci;
15. zwraca uwagę, że reklama stanowi znaczną część usług świadczonych obecnie przez media; podkreśla, że umiejętność korzystania z mediów ułatwia określenie kryteriów oceny instrumentów i praktyk wykorzystywanych w reklamie;

Gwarantowanie dostępu do technologii informacyjnych i komunikacyjnych

16. domaga się, aby w ramach polityki europejskiej zmniejszono „przepaść cyfrową” pomiędzy państwami członkowskimi oraz pomiędzy miastem a wsią poprzez rozbudowę infrastruktury informacyjnej i komunikacyjnej, a przede wszystkim poprzez zapewnienie szerokopasmowego dostępu do Internetu na obszarach słabiej rozwiniętych;
17. jest zdania, że usługi użyteczności publicznej obejmują również zapewnienie szerokopasmowego dostępu do Internetu, który powinna cechować szeroka i wysokiej jakości oferta oraz przystępne ceny i domaga się, aby każdy obywatel miał możliwość korzystania z łącza szerokopasmowego po przystępnej cenie;

Edukacja medialna w szkołach oraz jako element kształcenia nauczycieli

18. podkreśla, że edukacja medialna powinna stanowić część oficjalnego kształcenia, do którego powinny mieć dostęp wszystkie dzieci, oraz integralny element programu nauczania na każdym poziomie;
19. wzywa do włączenia umiejętności korzystania z mediów jako dziewiątej kompetencji kluczowej do wspólnych europejskich ram odniesienia procesu uczenia się przez całe życie zgodnie z zaleceniem 2006/962/WE;
20. zaleca, aby edukacja medialna była w jak największym stopniu nastawiona na praktykę i powiązana z przedmiotami ekonomicznymi, politycznymi, literackimi, społecznymi, artystycznymi i informacyjno-technicznymi, a także sugeruje, że przyszłościowym rozwiązaniem jest stworzenie specjalnego przedmiotu „edukacja medialna” oraz interdyscyplinarne podejście powiązane z projektami pozaszkolnymi;
21. zaleca placówkom oświatowym wspieranie tworzenia produktów medialnych (w dziedzinie mediów drukowanych, audiowizualnych i nowych mediów) z udziałem uczniów i nauczycieli jako środka do praktycznego szkolenia w zakresie umiejętności korzystania z mediów;

22. wzywa Komisję, aby przy zapowiadzianym opracowywaniu wskaźników umiejętności korzystania z mediów uwzględniła zarówno jakość zajęć szkolnych, jak i kształcenie kadry nauczycielskiej w tej dziedzinie;
23. uważa, że istotną rolę obok aspektów pedagogicznych i edukacyjnych odgrywają również możliwości techniczne i dostęp do nowych technologii oraz podkreśla, że należy znacznie poprawić infrastrukturę w szkołach, aby umożliwić wszystkim uczniom dostęp do komputerów, Internetu oraz odpowiednich zajęć;
24. zaznacza, że edukacja medialna nabiera szczególnego znaczenia w szkołach specjalnych, ponieważ w przypadku wielu upośledzeń pełnią one istotną funkcję w pokonywaniu barier komunikacyjnych;
25. zaleca włączenie do ram kształcenia wszystkich nauczycieli na każdym poziomie szkolnictwa obowiązkowych modułów dotyczących pedagogicznych aspektów mediów w celu osiągnięcia bogatego programu szkolenia; w związku z tym wzywa właściwe władze krajowe do zapoznania nauczycieli wszystkich specjalności i rodzajów szkół ze stosowaniem audiowizualnych pomocy naukowych oraz z zagadnieniami związanymi z edukacją medialną;
26. podkreśla, że konieczna jest regularna wymiana informacji, sprawdzonych praktyk i, w dziedzinie edukacji, metod pedagogicznych między państwami członkowskimi;
27. zwraca się do Komisji, aby do następcy programu MEDIA włączyła część poświęconą promowaniu umiejętności korzystania z mediów, ponieważ w obecnym kształcie program ten tylko w niewielkim stopniu przyczynia się do promowania tej umiejętności; ponadto popiera starania Komisji na rzecz stworzenia nowego programu o nazwie Media Mundus w celu wsparcia międzynarodowej współpracy w sektorze audiowizualnym; nalega, aby kwestię umiejętności korzystania z mediów podejmowano w większym stopniu w ramach innych programów wsparcia UE, w szczególności programów Uczucie się przez całe życie, eTwinning, Bezpieczniejszy Internet i Europejski Fundusz Społeczny;

Edukacja medialna osób starszych

28. podkreśla, że edukacja medialna osób starszych musi się odbywać w miejscach ich pobytu, np. w stowarzyszeniach, domach opieki, domach spokojnej starości, zakładach opieki, grupach wspólnie spędzających wolny czas i grupach zainteresowań, w ramach inicjatyw czy w kołach seniorów;
29. jest zdania, że sieci cyfrowe umożliwiają przede wszystkim starszym osobom komunikację w życiu codziennym i utrzymanie samodzielności możliwie jak najdłużej;
30. wskazuje, że doświadczenia życiowe i przeżycia osób starszych oraz korzystanie przez nie z mediów muszą zostać uwzględnione w edukacji medialnej dla nich przewidzianej;

o

o o

31. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie i Komisji, Europejskiemu Komitetowi Społeczno-Ekonomicznemu, Komitetowi Regionów oraz rządów i parlamentom państw członkowskich.

UZASADNIENIE

1) WPROWADZENIE

Media stwarzają z jednej strony okazję do ogólnościatowej komunikacji, otwartości na świat, rozpowszechniania wiedzy oraz dalszego rozwoju demokracji. Z drugiej jednak strony, stwarzają też zagrożenie częstszej manipulacji. Mogą więc one stanowić zarówno wyzwanie, jak i szansę.

W dobie globalizacji i szybkiego rozwoju technologii informacyjnych i komunikacyjnych zarówno innowacyjne technologie, jak i media przenikają w coraz większym stopniu do wszystkich sfer życia. Społeczeństwo musi bardziej niż kiedykolwiek nadążać za tymi szybkimi zmianami technologicznym i uczyć się, aby poradzić sobie z zalewem informacji. Jednocześnie poprzez wybór odpowiednich tematów media występują w roli strażnika i wpływają w ten sposób na życie polityczne i codzienne. Wybór ten odbywa się jednak na podstawie indywidualnych zapatrywań i nie jest przez to w pełni obiektywny. Umiejętność korzystania z mediów powinna pomagać obywatelom stawiać czoła tym wyzwaniom i uczynić z nich pewnych siebie użytkowników mediów.

Umiejętność korzystania z mediów oznacza posiadanie umiejętności rozumienia i krytycznego oceniania różnych aspektów mediów i treści medialnych, a także samodzielnej komunikacji w wielu kontekstach. Obok względów pedagogicznych decydującą rolę odgrywa wyposażenie i dostęp do nowych technologii. Dlatego umiejętność korzystania z mediów można postrzegać w dalszej kolejności jako dostęp do nowych technologii informacyjnych oraz krytyczne i kompetentne korzystanie z ich treści.

Niniejsze sprawozdanie uzupełnia komunikat Komisji, który wiąże się bezpośrednio z nową dyrektywą o medialnych usługach audiowizualnych¹. Dyrektywa ta wzywa Komisję do sporządzenia sprawozdania na temat poziomu umiejętności korzystania z mediów w państwach członkowskich.

Internet wykorzystuje się w pierwszej kolejności do poszukiwania i znajdowania informacji i wiadomości oraz do wysyłania i otrzymywania wiadomości elektronicznych. Staje się on ponadto coraz częściej pierwszym źródłem informacji przy poszukiwaniu informacji na określony temat. Na ogół informacje te są w mniejszym stopniu godne zaufania niż informacje podawane przez klasyczne media. Użytkownicy zdają sobie na ogół sprawę, że dla pewności informacje pochodzące z Internetu należy porównywać z innymi źródłami.

Wiedzę na temat użytkowania Internetu zdobywa się przede wszystkim od przyjaciół, w mniejszym stopniu od rodziców i prawie nigdy w szkole. Skutkiem tego jest ukierunkowana na własne potrzeby, lecz nieusystematyzowana wiedza na temat posługiwania się Internetem. Dorośli natomiast czerpią obecnie informacje głównie z telewizji i w dalszej kolejności z radia. Głównym wyzwaniem jest zatem opracowanie drogi ku poprawie umiejętności

¹ Dyrektywa 2007/65/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 grudnia 2007 r. zmieniająca dyrektywę Rady 89/552/EWG w sprawie koordynacji niektórych przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych państw członkowskich, dotyczących wykonywania telewizyjnej działalności transmisyjnej

korzystania z mediów tak, aby w odpowiedni sposób uwzględniane były najróżniejsze formy medialne. Cele niniejszego sprawozdania odnoszą się w związku z tym do szeregu nowoczesnych środków i form komunikacyjnych, takich jak: telewizja, kino, wideo, radio, zdjęcia, gazety, czasopisma, muzyka, gry komputerowe, Internet i reklama. Nie należy przy tym zapominać, że media klasyczne i cyfrowe przenikają się i ma miejsce konwergencja różnych form medialnych pod względem technicznym i merytorycznym. Należy to również uwzględnić w studium, którego sporządzenie zleciła Komisja, na temat opracowania stosownych kryteriów oceny umiejętności korzystania z mediów, które powinno być gotowe na początku 2009 r. Okazuje się jednak, że przy ocenie umiejętności korzystania z mediów mogą pojawić się problemy, ponieważ trudno jest ująć twórczą i krytyczną wiedzę i strukturę treści w kryteria, które można zmierzyć ilościowo. W przeciwieństwie do tego łatwiej jest dokonać oceny umiejętności technicznych.

2) GRUPY DOCELOWE

Młodzi ludzie już są aktywnymi użytkownikami mediów, jednak niniejsze sprawozdanie obejmuje wszystkich użytkowników mediów: dzieci, młodzież, dorosłych, osoby starsze i osoby niepełnosprawne.

3) CELE

Celem jest umożliwienie obywatelom krytycznego analizowania produktów medialnych, rozumienia gospodarczych funkcji sektora mediów oraz samodzielnego tworzenia treści medialnych.

W tym kontekście definiuje się trzy cele:

- *gwarantowanie dostępu do technologii informacyjnych i komunikacyjnych;*
- *analiza, krytyczne podejście do treści przekazywanych przez media i do kultury mediów oraz samodzielna refleksja;*
- *tworzenie własnych tekstów medialnych i pewne posługiwanie się nowymi technologiami.*

Edukacja i kształcenie ustawiczne odgrywają decydującą rolę w osiągnięciu tych celów. Edukacja medialna jest procesem nauczania i uczenia się o mediach oraz z mediów. Celem tego procesu jest kompetentne korzystanie z mediów.

a) *Gwarantowanie dostępu do technologii informacyjnych i komunikacyjnych*

Komputery i Internet są w różnym stopniu rozpowszechnione w UE. 54% gospodarstw domowych w całej UE posiada komputer osobisty, a 43% dysponuje łączem internetowym (z czego 15% ma łącze szerokopasmowe). Różnice o charakterze regionalnym w tej kwestii są znaczne: w zależności od państwa członkowskiego komputer posiada od 21 do 85% gospodarstw domowych.

Polityka europejska musi dążyć do zmniejszenia „przepaści cyfrowej” między państwami członkowskimi oraz między miastem a wsią. Wszystkie grupy społeczne muszą czerpać

korzyści z zalet społeczeństwa informacyjnego. Należy unikać izolacji mieszkańców obszarów wiejskich od społeczeństwa regionów miejskich posiadających łąca szerokopasmowe, ponieważ przede wszystkim na obszarach wiejskich odległości stanowią często przeszkodę dla mobilności zawodowej i życia codziennego.

W ogólnym interesie Europy leży to, aby każdy obywatel dysponował łączem szerokopasmowym. Kluczową rolę w tej kwestii odgrywają władze lokalne i regionalne, jak również instytucje publiczne i przedsiębiorstwa prywatne, które muszą zagwarantować wszystkim grupom społecznym dostęp do technologii informacyjnych i komunikacyjnych.

b) Analiza i krytyczne podejście do treści medialnych i do kultury mediów

Należy przeprowadzić zrównoważone badanie treści ofert informacyjnych i medialnych. Powinno ono obejmować umiejętności orientacji i świadomego wyboru, czytania między wierszami, obrazami i dźwiękami, wiedzę na temat skutków umieszczania zdjęć i wypowiedzi, a także umiejętność oceny treści. Ponadto należy przeprowadzić krytyczne badanie w zakresie kultury mediów. Dzisiejszy krajobraz medialny charakteryzuje pluralizm mediów, ale jednocześnie również duża ich koncentracja, w ramach której treści i informacje medialne znajdują się w rękach kilku międzynarodowych oligopolii. Istnieje przez to zwiększone niebezpieczeństwo dla niezależności i pluralizmu informacji. Umiejętność korzystania z mediów powinna umożliwiać obywatelom dokonywanie krytycznej oceny tego, czy i do jakiego stopnia interesy producentów medialnych wpływają na treść i kształt oferty.

Celem jest umożliwienie odbiorcom podejmowania własnych decyzji bez łatwowernego poddawania się wpływom zewnętrznym.

c) Tworzenie własnych tekstów medialnych i pewne posługiwanie się nowymi technologiami

Własne dzieła medialne stanowią kolejny istotny aspekt. Poprzez tworzenie własnych treści i produktów medialnych zdobywa się umiejętności, które umożliwiają głębsze zrozumienie zasad i wartości profesjonalnie przygotowanych treści medialnych. Twórczość medialna musi wiązać się z krytycznym spojrzeniem na proces twórczy, ponieważ w przeciwnym razie sprowadza się go do czysto technicznej operacji.

Obecnie Internet oferuje użytkownikowi niezliczone możliwości tworzenia własnych treści i udostępniania ich wszystkim. W szczególności dla młodzieży komputer i Internet stanowią główny instrument dostępu do mediów i korzystania z nich. Ze względu na te nieskomplikowane możliwości komunikacji i znajdowanie informacji w ramach praktycznej edukacji medialnej trzeba informować również o aspektach praw autorskich w odniesieniu do korzystania z mediów i bezpieczeństwa danych.

4) WYMOGI SZCZEGÓŁOWE

a) Edukacja medialna jako element kształcenia nauczycieli

Edukację medialną w szkołach mogą realizować jedynie nauczyciele, którzy sami posiadają umiejętność korzystania z mediów i odpowiednie wykształcenie w tej dziedzinie. Proponuje się zatem, aby właściwe władze krajowe dbały o to, aby nauczyciele wszystkich specjalności i rodzajów szkół uczyli się w trakcie dalszego szkolenia zarówno o stosowaniu audiowizualnych pomocy naukowych, jak i o zagadnieniach związanych z edukacją medialną. Zaleca się ponadto włączenie do programu szkoleń dla nauczycieli na każdym poziomie szkolnictwa obowiązkowych modułów dotyczących pedagogicznych aspektów mediów w celu osiągnięcia bogatego programu szkolenia.

b) Edukacja medialna w szkołach

W odniesieniu do edukacji medialnej istnieją duże różnice w programach nauczania między Europą Zachodnią a Europą Wschodnią. Podczas gdy w państwach członkowskich UE-15 edukacja medialna istnieje w mniej lub bardziej rozwiniętej postaci, kraje Europy Środkowej i Wschodniej, z wyjątkiem Słowenii i Węgier, nie prowadzą edukacji medialnej. Przy czym właśnie szkoły odgrywają istotną rolę w wykształcaniu umiejętności komunikacji i wydawania sądów. Edukacja medialna nie może ograniczać się do poszczególnych przedmiotów szkolnych czy określonych poziomów nauczania. Musi ona stanowić integralny element programu nauczania na każdym poziomie szkolnictwa. Należy przy tym uwzględniać aktualny poziom rozwoju uczniów. Osoby niepełnosprawne oraz osoby uczęszczające do szkół specjalnych powinny również mieć możliwość uczestniczenia w tych kursach.

Edukacja medialna może być powiązana przede wszystkim z przedmiotami: ekonomicznymi, politycznymi, literackimi, społecznymi i artystycznymi. Skłania to do interdyscyplinarnego podejścia, które można połączyć z projektami pozaszkolnymi.

c) Edukacja medialna na uniwersytetach i poza szkołami

Edukacja medialna nie można odbywać się jedynie w ramach systemu szkolnego. Powinna ona być kontynuowana również w ramach kształcenia ustawicznego. Uniwersytety oferują włączenie edukacji medialnej do programu nowych kierunków studiów licencjackich i magisterskich np. krytyczne korzystanie z wyszukiwarek. Do wspierania tych koncepcji niezbędne jest partnerstwo. Ważna jest współpraca wszystkich zainteresowanych stron w ramach systemu szkolnego oraz poza nim w celu wspierania włączenia edukacji medialnej również do programu kształcenia i dalszego szkolenia oraz międzynarodowa wymiana najlepszych praktyk.

d) Edukacja medialna osób starszych

Mniejsza część działalności pedagogicznej w zakresie mediów skierowana jest do osób starszych niż do młodych. Przede wszystkim rodzice często słabiej radzą sobie z korzystaniem z technologii informacyjnych i komunikacyjnych niż ich dzieci.

Ważne jest, aby zajęcia osób starszych dotyczące mediów odbywały się w miejscach ich pobytu, np. w stowarzyszeniach, domach opieki, domach spokojnej starości, zakładach opieki, grupach wspólnie spędzających wolny czas i grupach zainteresowań, w ramach inicjatyw czy w kołach seniorów. Należy również brać pod uwagę różnorodne doświadczenia życiowe i przeżycia uczestników.

Kolejny cel stanowi zmniejszenie obaw i barier tej grupy docelowej względem nowych mediów. Właśnie osoby starsze o ograniczonej zdolności ruchowej mają dzięki sieciom cyfrowym możliwość aktywniejszego uczestnictwa w życiu społecznym i mogą przez to podnieść jakość swojego życia.

WYNIK GŁOSOWANIA KOŃCOWEGO W KOMISJI

Data przyjęcia	6.11.2008
Wynik głosowania końcowego	+ : 22 - : 3 0 : 0
Posłowie obecni podczas głosowania końcowego	Maria Badia i Cutchet, Ivo Belet, Guy Bono, Nicodim Bulzesc, Marie-Hélène Descamps, Jolanta Dičkutė, Věra Flasarová, Milan Gaľa, Vasco Graça Moura, Luis Herrero-Tejedor, Ruth Hieronymi, Ramona Nicole Mănescu, Manolis Mavrommatis, Ljudmila Novak, Dumitru Oprea, Zdzisław Zbigniew Podkański, Christa Prets, Pál Schmitt, Helga Trüpel, Thomas Wise, Tomáš Zatloukal
Zastępca(y) obecny(i) podczas głosowania końcowego	Erna Hennicot-Schoepges, Ewa Tomaszewska, Cornelis Visser, Jaroslav Zvěřina